

Nitriansky samosprávny kraj
Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Život knižníc

regionálny knihovnícky časopis

číslo 2/2020

NITRIANSKY SAMOSPRAVNÝ KRAJ

KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE

ŽIVOT KNIŽNÍC

Regionálny knihovnícky časopis

č. 2

2020

OBSAH

Kultúrny kalendár 2021	4
Profily jubilujúcich autorov	16
Finančná podpora z verejných zdrojov FPU za rok 2020	22
Podporené projekty krajskej knižnice z verejných zdrojov FPU	24
Krajská knižnica získala aj dotáciu v roku 2020 z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín	26
Modernizácia a inovácia Mestskej knižnice vo Vrábľoch	27
Základný knihovnícky kurz v čase pandémie COVID – 19	30
Štandardy verejných knižníc	32
Štandard pre dobrý knižničný fond	40
Cena ministra kultúry	41
Slovenská asociácia knižníc odporúča knihy na zimu	42
Pavol Rankov laureátom Európskej knihy 2020	43

KULTÚRNY KALENDÁR 2021

Rok 2021

➤ Európsky rok železníc (vyhlásený Komisiou EÚ)

JANUÁR

1. 1. 1993 **Deň vzniku Slovenskej republiky** – štátny sviatok SR
- 27. výročie
1. 1. 1936 narodil sa v Trnave **Ján STACHO** – básnik, prekladateľ, člen tkz. Trnavskej skupiny (zomrel 15. 7. 1955 v Bratislave)
- 85. výročie narodenia
4. 1. **Svetový Braillov deň** (WBU – Svetová slepecká únia) – pripomína sa od r. 2001; v tento deň sa v r. 1809 narodil Francúz **Louis Braille**, tvorca slepeckého písma
4. 1. 1946 narodil sa v Gbelciach **Dušan DUŠEK** – prozaik, básnik, filmový scenárista, autor rozhlasových hier
- 75. výročie narodenia
4. 1. 1916 narodil sa v Topoľčanoch **Ján ROMANOVSKÝ** – spisovateľ, režisér, autor hier pre deti a mládež, zakladateľ nitrianskej bábkarskej školy (zomrel 8. 5. 1989 v Nitre)
- 105. výročie narodenia
8. 1. 1911 narodil sa v Selciach **Andrej OČENÁŠ** – hudobný skladateľ, pedagóg, národný umelec (zomrel 8. 4. 1955 v Bratislave)
- 110. výročie narodenia
10. 1. 1821 narodil sa v Dolnom Kubíne **Janko MATÚŠKA** – štúrovský básnik, autor textu slovenskej hymny Nad Tatrou sa blýska (zomrel 11. 1. 1877 v Dolnom Kubíne)
- 200. výročie narodenia
12. 1. 1876 narodil sa v San Franciscu (USA) **Jack LONDON** – (vl. menom John Griffith Chaney) – americký spisovateľ (zomrel 22. 11. 1916 v Glen Ellen, USA - 105. výročie úmrtia)
- 145. výročie narodenia
12. 1. 1856 zomrel v Modre **Eudovít ŠTÚR** – národný buditeľ, kodifikátor spisovnej slovenčiny, básnik, novinár, pedagóg, politik (narodil sa 29. 10. 1815 v Uhrovci)
- 165. výročie úmrtia
12. 1. 1951 narodila sa v Martine **Rút LICHNEROVÁ** – prozaička, výtvarná teoretička a historička
- 70. výročie narodenia
20. 1. 1911 zomrel v Bratislave **Ladislav ŤAŽKÝ** – prozaik, publicista, dramatik a scenárista (narodil sa 19. 9. 1924 v Čiernom Balogu)
- 10. výročie úmrtia
23. 1. 1876 zomrel v Župčanoch **Jonáš ZÁBORSKÝ** – básnik, prozaik, dramatik, historik, novinár, evanjelický a neskôr rímskokatolícky kňaz a teológ (narodil sa 3. 2. 1812 v Zábore)
- 145. výročie úmrtia

27. 1. 1756 narodil sa v Salzburgu (Rakúsko) **Wolfgang Amadeus MOZART** – rakúsky klasicistický hudobný skladateľ (zomrel 5. 12. 1791 vo Viedni - 230. výročie úmrtia)
- 265. výročie narodenia

FEBRUÁR

2. 2. 1921 narodil sa v Španej doline **Jozef MISTRÍK** – jazykovedec, literárny vedec, vysokoškolský pedagóg, súdny grafológ (zomrel 14. 7. 2000 v Bratislave)

- 100. výročie narodenia

3. 2. 1946 narodil sa v Bratislave **Peter ZAJAC** – literárny vedec a kritik, prekladateľ, editor, publicista

- 75. výročie narodenia

6. 2. 1936 zomrel v Novom Smokovci **Vladimír ROY** – básnik, prekladateľ, predstaviteľ slovenskej moderny (narodil sa 17. 4. 1885 v Kochanovciach)

- 85. výročie úmrtia

11. 2. 1941 narodil sa v Bratislave **Vlado BEDNÁR** – prozaik, dramatik, autor románov pre mládež (zomrel 17. 1. 1984 v Bratislave)

- 80. výročie narodenia

12. 2. 1866 narodil sa v Dolnom Kubíne **Ladislav Nádaši JÉGÉ** – prozaik, dramatik, publicista, literárny kritik, lekár (zomrel 2. 6. 1940 v Dolnom Kubíne)

- 155. výročie narodenia

17. 2. 1856 zomrel v Paríži (Francúzsko) **Heinrich HEINE** – nemecký básnik a prozaik (narodil sa 13. 12. 1797 v Düsseldorf, Nemecko)

- 165. výročie úmrtia

23. 2. 1896 narodil sa vo Zvolene **Jozef Cíger HRONSKÝ** – prozaik, autor literatúry pre deti a mládež, publicista, kultúrny pracovník, výtvarník (zomrel 13. 7. 1960 v Lujáne, Argentína)

- 125. výročie narodenia

23. 2. 1971 narodila sa v Prešove **Gabriela FUTOVÁ** – autorka literatúry pre deti a mládež

- 50. výročie narodenia

25. 2. 1946 narodil sa v Košiciach **Ján ŠTRASSER** – básnik, textár, esejista, prekladateľ

- 75. výročie narodenia

MAREC

1. – 7. 3. 2021

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC

- 22. ročník

2. 3. 1951 zomrela v Novom Meste nad Váhom **Ľudmila PODJAVORINSKÁ** – poetka, prozaička, zakladateľka modernej slovenskej literatúry pre deti (narodila sa 26. 4. 1872 v Bzinciach pod Javorinou)

- 70. výročie úmrtia

6. 3. 1911 narodil sa vo Vrútkach **Ján BODENEK** – prozaik, autor próz pre deti a mládež, prekladateľ (zomrel 20. 11. 1985 v Banskej Bystrici)
- 110. výročie narodenia
7. 3. 1811 zomrel v Doľanoch (predtým Ompitál) **Juraj FÁNDLY** – osvietenský spisovateľ, rímsko-katolícky kňaz a entomológ - včelár (narodil sa 21. 10. 1750 v Častej)
- 210. výročie úmrtia
7. 3. 1976 zomrel v Bratislave **Jožo NIŽNÁNSKY** – prozaik, prekladateľ a publicista (narodil sa 30. 8. 1903 v Brestovanoch)
- 45. výročie úmrtia
- 8. 3.**
Medzinárodný deň žien
11. 3. 1941 narodil sa v Seredi **Josef MOKOŠ** – básnik, dramatik, autor poézie a prózy pre deti
- 80. výročie narodenia
14. 3. 1951 narodila sa v Gelnici **Gabriela ROTHMAYEROVÁ** – prozaička, esejistka, publicistka
- 70. výročie narodenia
- 16. 3.**
DEŇ ĽUDOVEJ ROZPRÁVKY
(16. 3. 1828 – narodil sa Pavol Dobšinský - zberateľ slovenských ľudových rozprávok)
18. 3. 1901 narodil sa v Letohrade (Česko) **Peter JILEMNICKÝ** – slovenský spisovateľ českého pôvodu, novinár, učiteľ, (zomrel 19. 5. 1949 v Moskve, Rusko)
- 120. výročie narodenia
- 22. 3.**
Svetový deň vody
25. 3. 1881 narodil sa v Nagyszentmiklósi (dnešný Sânmicolau-Mare, Rumunsko) **Béla BARTÓK** – maďarský hudobný skladateľ (zomrel 26. 9. 1945 v New Yorku, USA)
- 140. výročie narodenia
- 27. 3.**
NOC S ANDERSEŇOM
- 21. ročník
27. 3. 1921 narodil sa vo Veľkých Sučanoch **Rudo MORIC** – prozaik, autor literatúry pre deti a mládež, publicista (zomrel 26. 11. 1985 v Bratislave)
- 100. výročie narodenia
29. 3. 1951 narodil sa v Zlatých Moravciach **Ján TUŽINSKÝ** – prozaik, esejista, autor literatúry pre deti a mládež
- 70. výročie narodenia
30. 3. 1926 narodil sa v Dolnej Strede **Vojtech MIHÁLIK** – básnik, prekladateľ a publicista (zomrel 3. 11. 2001 v Bratislave – 20. výročie úmrtia)
- 95. výročie narodenia

APRÍL

- 1. 4.**
Medzinárodný deň vtáctva
2. 4. 1941 narodil sa v Turanoch **Ladislav BALLEK** – prozaik, publicista, diplomat (zomrel 15. 4. 2014 v Bratislave)
- 80. výročie narodenia

2. 4. **Medzinárodný deň detskej knihy**
(2. 4. 1805 - deň narodenia rozprávkara Hansa Christiana Andersena)
7. 4. 1986 zomrel v Pittsburchgu (USA) **Rudolf DILONG** – slovenský básnik, prozaik, dramatik a publicista, popredný predstaviteľ katolíckej moderny (narodil sa 1. 8. 1905 v Trstenej)
- 35. výročie úmrtia
7. 4. 1966 narodila sa v Otvoviciach (Česko) **Lucie BÍLÁ** (vl. menom Hana Zaňáková) – česká popová a muzikálová speváčka, herečka
- 55. výročie narodenia
9. 4. 1921 narodil sa v Palárikove **Karol STRMEŇ** – básnik, prekladateľ, publicista, predstaviteľ katolíckej moderny (zomrel 16. 10. 1994 v Clevelande, USA)
- 100. výročie narodenia
9. 4. 1891 narodil sa v Liberci (Česko) **Vlasta BURIAN** – český divadelný a filmový herec, spevák, filmový režisér, imitátor (zomrel 31. 1. 1962 v Prahe, Česko)
- 130. výročie narodenia
10. 4. 1966 narodil sa v Žiline **Peter CABADAJ** – spisovateľ, literárny historik, scenárista
- 55. výročie narodenia
20. 4. 1946 narodil sa v Martine **Peter ŠTRELINGER** – prozaik, dramatik, novinár
- 75. výročie narodenia
- 23. 4.**
Svetový deň knihy a autorského práva
23. 4. 1891 narodil sa v Krásnom (Rusko) **Sergej Sergejevič PROKOFIEV** – ruský hudobný skladateľ a klavirista (zomrel 5. 3. 1953 v Moskve, Rusko)
- 130. výročie narodenia
23. 4. 1616 zomrel v Madride (Španielsko) **Miguel de CERVANTES y Saavedra** – španielsky prozaik, dramatik, básnik (narodil sa 29. 9. 1547 v Alcalá de Henares, Španielsko)
- 405. výročie úmrtia
23. 4. 1616 zomrel v Stratford on Avone **William SHAKESPEARE** – anglický spisovateľ, dramatik, herec (narodil sa asi 23. 4. 1564, pokrstený bol 26. 4. v Stratford on Avone, Anglicko)
- 405. výročie úmrtia
28. 4. 1881 zomrel v Banskej Bystrici **Ján BOTTO** – básnik autor balád a povestí, popredný predstaviteľ slovenského literárneho romantizmu (narodil sa 27. 1. 1829 vo Vyšnom Skálniku)
- 140. výročie narodenia

MÁJ

1. 5. **Sviatok práce – štátny sviatok**
1. 5. 2004 **vstup Slovenska do Európskej únie**
- 17. výročie
- 5.5. 1846 narodil sa vo Wolle Okrzejskej (Poľsko) **Henrik SIENKIEWICZ** – poľský realistický spisovateľ, nositeľ

- Nobelovej ceny za literatúru - 1905 (zomrel 15. 11. 1916 vo Vevey, Švajčiarsko)
 - 175. výročie narodenia
8. 5. **Deň víťazstva nad fašizmom** – štátny sviatok
8. 5. **Svetový deň Červeného kríža**
9. 5. **Deň matiek**
12. 5. 1931 narodila sa v Kokave nad Rimavicou **Viera HANDZOVÁ** – prozaička, prekladateľka a publicistka (zomrela 15. 6. 1997 v Bratislave)
 - 90. výročie narodenia
16. 5. 1951 zomrel v Bratislave **Dobroslav CHROBÁK** – významný predstaviteľ lyrizovanej prózy, esejista, publicista (narodil sa 16. 2. 1907 v Hybiach)
 - 70. výročie úmrtia
18. 5. 1911 zomrel vo Viedni (Rakúsko) **Gustav MAHLER** – rakúsky hudobný skladateľ, dirigent (narodil sa 7. 7. 1860 v Kališti, Česko)
 - 110. výročie úmrtia
23. 5. 1876 zomrel v Zlatých Moravciach **Janko KRÁL** – štúrovský revolučný básnik, najvýznamnejší predstaviteľ slovenského romantizmu (narodil sa 24. 4. 1822 v Liptovskom Mikuláši)
 - 145. výročie narodenia
23. 5. 1971 narodil sa v Čadci **Miloš JESENSKÝ** – prozaik, autor literatúry faktu a sci-fi
 - 50. výročie narodenia
24. 5. 1881 narodil sa v Trnave **Mikuláš SCHNEIDER - TRNAVSKÝ** – hudobný skladateľ, národný umelec (zomrel 28. 5. 1958 v Bratislave)
 - 140. výročie narodenia
25. 5. 1936 zomrel v Bratislave **Ján Levoslav BELLA** – hudobný skladateľ, dirigent, organista (narodil sa 4. 9. 1843 v Liptovskom Mikuláši)
 - 85. výročie úmrtia

JÚN

1. 6. **Medzinárodný deň detí**
1. 6. 1921 narodil sa v Nitre **Ladislav Guderna** – maliar, grafik, ilustrátor. Od r. 1968 žil a tvoril v Kanade (zomrel 7. 10. 1999 vo Vancouvri, Kanada)
 - 100. výročie narodenia
2. 6. 1946 narodil sa v Muráni **Peter GLOCKO** – prozaik, autor literatúry pre deti a mládež, scenárista, dramatik (zomrel 26. 6. 2019 v Bratislave)
 - 75. výročie narodenia
6. – 7. 1861 konalo sa v Martine slovenské národné zhromaždenie, na ktorom bolo prijaté **Memorandum národa slovenského**, programový dokument slovenských štátoprávných, politických a kultúrnych požiadaviek adresovaných uhorskému snemu v Pešti. Autorom memoranda bol Štefan Marko Daxner.
 - 160. výročie

14. 6. 1941 narodil sa v Banskej Bystrici **Pavel Hrúz** – prozaik (zomrel 15. 8. 2008 v Banskej Bystrici)
- 80. výročie narodenia
15. 6. 1996 zomrela v Beverly Hills (USA) **Ella FITZGERALD** – americká džezová speváčka (narodila sa 25. 4. 1917 v Newport News, USA)
- 25. výročie úmrtia
16. 6. 1871 zomrel v Martine **Ján KALINČIAK** – prozaik, básnik, estetik a literárny kritik (narodil sa 10. 8. 1822 v Hornom Záturčí)
- 150. výročie úmrtia
22. 6. 1951 narodil sa v Šahách **Andrej REINER** – prozaik, autor literatúry pre deti, scenárista, lekár (zomrel 30. 5. 2007 na Floride, USA)
- 70. výročie narodenia
26. 6. 1861 zomrel v Prahe **Pavel Jozef ŠAFÁRIK** – spisovateľ, literárny vedec, historik, slavista, etnograf, svoje diela písal prevažne v nemčine a češtine (narodil sa 13. 5. 1795 v Kobeliarove, Slovensko)
- 160. výročie úmrtia
27. 6. 1941 narodil sa v Palúdzke (dnes súčasť Liptovského Mikuláša) **Pavel VILIKOVSKÝ** – prozaik, prekladateľ a publicista (zomrel 10. 2. 2020 v Bratislave)
- 80. výročie narodenia
27. 6. 1931 narodil sa v Klenove **Peter LIBA** – literárny vedec, kritik, kulturológ, vysokoškolský profesor (zomrel 25. 9. 2020 v Nitre)
- 90. výročie narodenia
28. 6. 1971 zomrel v Malackách **Martin BENKA** – akademický maliar, grafik ilustrátor, národný umelec (narodil sa 21. 9. 1888 v Kostolišti)
- 50. výročie úmrtia

JÚL

2. 7. 1911 narodil sa v Novej Vsi nad Žitavou **František STUDENÝ** – akademický maliar, národný umelec (zomrel 22. 12. 1980 v Bratislave)
- 110. výročie narodenia
5. 7. **sviatok sv. Cyrila a sv. Metoda – štátny sviatok.**
Oslavuje sa ako pripomenutie symbolického výročia príchodu slovanských vierozvestcov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu v roku 863.
5. 7. **Deň zahraničných Slovákov**
8. 7. 1621 narodil sa v Château-Thierry (Francúzsko) **Jean de LA FONTAINE** – francúzsky básnik, prozaik, bájkar, dramatik (zomrel 13. 4. 1695 v Paríži, Francúzsko)
- 400. výročie narodenia
12. 7. 1876 narodil sa v Lukavištiach **Ivan KRASKO** (vl. menom Ján Botto) – básnik, prozaik a prekladateľ, národný umelec, zakladateľská osobnosť literárnej moderny (zomrel 3. 3. 1958 v Bratislave)
- 145. výročie narodenia

17. 7. 1866 narodil sa v Šuranoch **Michal MATUNÁK** – rímskokatolícky kňaz, slovenský historik - turkológ, archivár (zomrel 5. 12. 1932 v Kremnici)
- *155. výročie narodenia*
22. 7. 1951 narodil sa v Bratislave **Braňo HOCHÉL** – básnik, prozaik, literárny vedec, publicista, dramatik, prekladateľ (zomrel 11. 4. 2015 v Bratislave)
- *70. výročie narodenia*
26. 7. 2006 zomrel v Prahe (Česko) **Vojtech ZAMAROVSKÝ** – slovenský spisovateľ, autor literatúry faktu, venujúcej sa najstarším dejinám ľudstva (narodil sa 5. 10. 1919 v Trenčíne)
- *15. výročie úmrtia*
29. 7. 1911 narodil sa v Banskej Bystrici **Ján CIKKER** – hudobný skladateľ, pedagóg, národný umelec (zomrel 21. 12. 1989 v Bratislave)
- *110. výročie narodenia*
30. 7. 1941 narodil sa v Banskej Bystrici - Podlaviciach **Ondrej SLIACKY** – literárny vedec, tvorca literatúry pre deti a mládež, editor, publicista
- *80. výročie narodenia*
31. 7. 1966 zomrel v Bratislave **Andrej BAGAR** – herec, režisér, pedagóg, zakladateľská osobnosť slovenského profesionálneho divadelníctva, od r. 1979 je po ňom pomenované nitrianske divadlo – Divadlo Andreja Bagara (narodil sa 29. 10. 1900 v Trenčianskych Tepliciach)
- *55. výročie úmrtia*

AUGUST

1. 8. 1921 narodil sa v Žiline **Miro PROCHÁZKA** – básnik, dramatik, publicista a prekladateľ (zomrel 18. 10. 2005 v Bratislave)
- *100. výročie narodenia*
1. 8. 1951 narodila sa v Okružnej **Milka ZIMKOVÁ** – prozaička, autorka monodrámm, herečka, režisérka
- *70. výročie narodenia*
3. 8. 1946 narodila sa v Levoči **Ľuba HAJKOVÁ** – prozaička, autorka rozhlasových hier, dramaturgička
- *75. výročie narodenia*
15. 8. 1771 narodil sa v Edinburghu (Škótsko) **Walter SCOTT** – básnik, prozaik, románopisec, zberateľ škótskych balád, je považovaný za zakladateľa žánru historického románu (zomrel 21. 9. 1832 v Abbotsforde, Škótsko)
- *250. výročie narodenia*
17. 8. 1916 zomrel v Martine **Svetozár Hurban - VAJANSKÝ** (vl. meno Svetozár Miloslav Hurban) – básnik, prozaik, kritik, publicista (narodil sa 16. 1. 18477 v Hlbokom)
- *105. výročie úmrtia*
17. 8. 1941 narodil sa v Bratislave **Karol SPIŠÁK** – divadelný režisér, od roku 1965 pôsobil v Nitre (zomrel 13. 3. 2007 v Bratislave,

- pochovaný je v Nitre)
 - 80. výročie narodenia
19. 8. 1971 narodil sa v Ostrave (Česko) **Pavel „Hirax“ BARIČÁK** – slovenský spisovateľ, hudobník, filozof, cestovateľ, fotograf
 - 50. výročie narodenia
20. 8. 1941 narodil sa v Bratislave **Július SATINSKÝ** – herec, humorista, dramatik, fejtonista, autor literatúry pre deti (zomrel 29. 12. 2002 v Bratislave)
 - 80. výročie narodenia
- 23.8. 1851 narodil sa v Hronove (Česko) **Alois JIRÁSEK** – český spisovateľ, dramatik, autor historických románov (zomrel 12. 3. 1930 v Prahe, Česko)
 - 170. výročie narodenia
24. 8. 1966 narodil sa v Brezne **Stanislav HÁBER** – básnik, prozaik, scenárista, publicista
 - 55. výročie narodenia
27. 8. 1871 narodil sa v Terre Haute (USA) **Teodor DREISER** – americký prozaik, novinár a dramatik, radí sa k predstaviteľom naturalizmu (zomrel 28. 12. 1945 v Hollywoode, USA)
 - 150. výročie narodenia
29. 8. 1944 **Výročie SNP – štátny sviatok**
 - 77. výročie

SEPTEMBER

1. 9. **Deň Ústavy Slovenskej republiky – štátny sviatok (1. 9. 1992)**
 - 29. výročie
4. 9. 1906 narodil sa v Kláštore pod Znievom **Alexander MOYZES** – hudobný skladateľ, pedagóg, národný umelec (zomrel 20. 11. 1984 v Bratislave)
 - 115. výročie narodenia
4. 9. 1976 zomrel v Bratislave **Laco NOVOMESKÝ** – básnik, publicista (narodil sa 27. 12. 1904 v Budapešti)
 - 45. výročie úmrtia
6. 9. 1961 narodil sa v Hlohovci **Richard MÜLLER** – spevák, hudobník, textár, priekopník elektronického popu
 - 60. výročie narodenia
6. 9. 1946 narodila sa v Ostrave-Petřkoviciach (Česko) **Hana ZAGOROVÁ** – česká speváčka pop-music, textárka, herečka moderátorka, držiteľka 9 Zlatých slávikov
 - 75. výročie narodenia
8. 9. 1841 narodil sa v Nelahozevsi (Česko) **Antonín DVOŘÁK** – český hudobný skladateľ, je svetovo najznámejším a najhranejším českým skladateľom vôbec (zomrel 1. 5. 1904 v Prahe, Česko)
 - 180. výročie narodenia
12. 9. 1956 narodila sa v Turanoch nad Ondavou **Marika GOMBITOVÁ** – speváčka, skladateľka
 - 65. výročie narodenia
15. 9. 1901 narodil sa v Skalici **Dr. Janko BLAHO** – operný spevák, hudobný pedagóg, národný umelec (zomrel 24. 4. 1981

- v Bratislave – 40. výročie úmrtia)
 - 120. výročie narodenia
15. 9. 1921 narodil sa v Banskej Bystrici **Ivan BUKOVČAN** – publicista a dramatik, filmový dramaturg a scenárista, zaslúžilý umelec (zomrel 25. 5. 1975 v Bratislave)
 - 100. výročie narodenia
20. 9. 1746 narodil sa vo Vrbovom **Móric August BEŇOVSKÝ** – cestovateľ, spisovateľ, kráľ Madagaskaru (zomrel 23. 5. 1786 v osade Mauretánia na Madagaskare - 235. výročie úmrtia)
 - 275. výročie narodenia
21. 9. 1956 narodil sa v Bratislave **Jerguš FERKO** – prozaik, publicista (zomrel 25. 5. 2001 v Bratislave – 20. výročie úmrtia)
 - 65. výročie narodenia
22. 9. 1811 narodil sa v Rakši **Michal Miloslav HODŽA** – národný buditeľ, evanjelický farár, básnik, publicista, jazykovedec, podieľal sa na kodifikácii spisovnej slovenčiny (zomrel 26. 3. 1870 v Českom Tešíne, Česko)
 - 210. výročie narodenia
23. 9. 1901 narodil sa v Prahe (Česko) **Jaroslav SEIFERT** – český básnik, spisovateľ, novinár, prekladateľ, národný umelec, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru (1984), (zomrel 10. 1. 1986 v Prahe – 35. výročie úmrtia)
 - 120. výročie narodenia
25. 9. 1951 narodil sa v Partizánskom **Peter DVORSKÝ** – operný spevák (tenor)
 - 70. výročie narodenia
25. 9. 1906 narodil sa v Petrohrade (Rusko) **Dmitrij Dmitrijevič ŠOSTAKOVIČ** – ruský hudobný skladateľ (zomrel 9. 8. 1975 v Moskve, Rusko)
 - 115. výročie narodenia
26. 9. 1931 narodila sa v Zbehoch **Marína ČERETKOVÁ - GÁLLOVÁ** – prozaička, rozhlasová a televízna dramatička (zomrela 22. 10. 2017 v Nitre)
 - 90. výročie narodenia

OKTÓBER

1. 10. **Medzinárodný deň seniorov (OSN)**
Medzinárodný deň hudby (UNESCO)
9. 10. 1936 narodil sa v Žiline **Ľubomír FELDEK** – básnik, dramatik, prozaik, esejista, prekladateľ, scenárista
 - 85. výročie narodenia
15. 10. 1956 narodil sa v Bratislave **Pavol JANÍK** – básnik, dramatik, prozaik, aforista, publicista, prekladateľ
 - 65. výročie narodenia
19. 10. 1901 narodil sa v obci Slanje (Chorvátsko) **Ľudo ONDREJOV** (vl. menom Ľudovít Mistrík) – prozaik a básnik, autor literatúry pre mládež (zomrel 18. 3. 1962 v Bratislave)
 - 120. výročie narodenia

19. 10. 1936 narodil sa v Dubovej **Vincent ŠIKULA** – prozaik, básnik, tvorca literatúry pre deti a mládež (zomrel 16. 6. 2001 v Modre – 20. výročie úmrtia)
- 85. výročie narodenia
20. 10. 1931 narodila sa v Bratislave **Hana HEGEROVÁ** (vl. menom Carmen Mária Štefánia (Beatrix) Farkašová) – speváčka, šansonierka, herečka
- 90. výročie narodenia
20. 10. 1906 narodil sa v Smižanoch **Štefan HOZA** – operný spevák (tenor), libretista, hudobný publicista a historik, pedagóg, herec (zomrel 6. 4. 1982 v Bratislave)
- 115. výročie narodenia
22. 10. 1811 narodil sa v Raidingu (dnešné Rakúsko) **Franz LISZT** – uhorský hudobný skladateľ a klavírny virtuóz (31. 7. 1886 v Bayreuth, Nemecko – 135. výročie úmrtia)
- 210. výročie narodenia
25. 10. 1996 zomrel v Bratislave **Vladimír MINÁČ** – prozaik, esejista, filmový scenárista, literárny kritik, národný umelec (narodil sa 10. 8. 1922 v Klenovci)
- 25. výročie úmrtia
25. 10. 1881 narodil sa v Malage (Španielsko) **Pablo PICASSO** – španielsky maliar, zakladateľ kubizmu, jeden z najväčších umelcov 20. storočia (zomrel 8. 4. 1973 v Mougins, Francúzsko)
- 140. výročie narodenia
28. 10. 1791 narodil sa v Hornej Mičinej **Ján CHALUPKA** – dramatik, prozaik, publicista, evanjelický kňaz (zomrel 15. 7. 1871 v Brezne – 150. výročie úmrtia)
- 230. výročie narodenia
28. 10. 1918 [Deň vzniku samostatného česko-slovenského štátu – štátny sviatok](#)

NOVEMBER

3. 11. 1971 narodil sa v Gelnici **Peter KARPINSKÝ** – spisovateľ a jazykovedec
- 50. výročie narodenia
7. 11. 1811 narodil sa v Miletíne (Česko) **Karel Jaromír ERBEN** – český romantický básnik, prekladateľ a zberateľ ľudových piesní a povestí (zomrel 21. 11. 1871 v Prahe, Česko – 150. výročie úmrtia)
- 210. výročie narodenia
8. 11. 1921 zomrel v Dolnom Kubíne **Pavol Országh - HVIEZDOSLAV** – básnik, prozaik, dramatik, prekladateľ, najvýznamnejší predstaviteľ slovenskej literatúry (narodil sa 2. 2. 1849 vo Vyšnom Kubíne)
- 100. výročie úmrtia
8. 11. 1961 narodil sa v Bratislave **Martin „Maťo“ ĎURINDA** – spevák, textár, skladateľ, líder skupiny Tublatanka
- 60. výročie narodenia

10. 11. 1891 zomrel v Marseille (Francúzsko) **Jean Nicolas Arthur RIMBAUD** – francúzsky básnik, jeden zo zakladateľov modernej poézie, symbolista, patril do skupiny tzv. Prekliatych básnikov (narodil sa 20. 10. 1854 v Charleville)
- 130. výročie úmrtia
11. 11. 1821 narodil sa v Moskve (Rusko) **Fiodor Michajlovič DOSTOJEVSKIJ** – ruský spisovateľ a mysliteľ, jeden zo zakladateľov moderného psychologického románu, svojou tvorbou ovplyvnil vývin svetovej prózy (zomrel 9. 2. 1881 v Petrohrade, Rusko – 140. výročie úmrtia)
- 200. výročie narodenia
13. 11. **Medzinárodný deň nevidiacich**
17. 11. **Medzinárodný deň študentstva**
17. 11. 1989 **Deň boja za slobodu a demokraciu** – štátny sviatok,
- 31. výročie “zamatovej“ revolúcie
18. 11. 1786 narodil sa v Eutine (Nemecko) **Carl Maria von WEBER** – nemecký hudobný skladateľ, klavirista, dirigent (zomrel 5. 6. 1826 v Londýne, Anglicko - 195. výročie úmrtia)
- 235. výročie narodenia
23. 11. 1926 narodil sa v Bratislave **Ľubomír KELLENBERGER** – maliar, grafik, ilustrátor a karikaturista (zomrel 13. 4. 1971 v Bratislave – 50. výročie úmrtia)
- 95. výročie narodenia
23. 11. 1931 narodila sa v Tvrdošíne **Darina LAŠČIAKOVÁ** – rozhlasová redaktorka, etnografka, interpretka ľudových piesní, zaslúžilá umelkyňa (1975)
- 90. výročie narodenia
27. 11. 1951 zomrela v Lučenci **Božena Slančíková - TIMRAVA** (vl. menom Božena Slančíková) - prozaička, dramatička, národná umelkyňa (1947), (narodila sa 2. 10. 1867 v Polichne)
- 70. výročie úmrtia
29. 11. 1931 narodil sa v Chrenovej (dnes súčasť Nitry) **Štefan DRUG** – literárny historik a kritik, publicista, prekladateľ (zomrel 16. 7. 2011 v Bratislave – 10. výročie úmrtia)
- 90. výročie narodenia
30. 11. 1906 narodil sa v Širokom **Andrej ZÁBREDSKÝ** – prozaik, autor rozhlasových hier (zomrel 29. 11. 1995 v Nitre)
- 115. výročie narodenia

DECEMBER

1. 12. 1941 narodila sa v Rudne nad Hronom **Marianna GRZNÁROVÁ** – prozaička, autorka literatúry pre deti a mládež, scenáristka
- 80. výročie narodenia
9. 12. 1946 narodil sa v Moravskom Lieskovom **Dušan MITANA** – prozaik, scenárista, publicista, básnik (zomrel 22. 5. 2019 v Bratislave)
- 75. výročie narodenia
10. 12. 1866 narodil sa v Ružomberku **Dušan MAKOVICKÝ** – lekár,

- publicista, spisovateľ prekladateľ, osobný lekár L. N. Tolstého
(zomrel 12. 3. 1921 v Ružomberku – 100. výročie úmrtia)
- 155. výročie narodenia
13. 12. 2001 zomrel v Bratislave **Dušan SLOBODNÍK** – spisovateľ, literárny vedec a kritik, publicista, prekladateľ (narodil sa 11. 4. 1927 v Pezinku)
- 20. výročie úmrtia
15. 12. 1931 narodil sa v Liège (Belgicko) **Ladislav ŠVIHRAN** – slovenský spisovateľ, autor literatúry faktu, prekladateľ
- 90. výročie narodenia
21. 12. 1926 narodil sa v Prahe (Česko) Arnošt **LUSTIG** – český spisovateľ a publicista svetového významu, autor diel s tematikou holokaustu (zomrel 26. 2. 2011 v Prahe – 10. výročie úmrtia)
- 95. výročie narodenia
22. 12. 1901 narodil sa v Dévaványi (Maďarsko) **Gejza VÁMOŠ** – slovenský prozaik, publicista, dramatik, lekár (zomrel 18. 3. 1956 v Muriaé-Minas, Brazília - 65. výročie úmrtia)
- 120. výročie narodenia
27. 12. 1976 narodil sa v Bratislave **Michal HVORECKÝ** – prozaik, publicista
- 45. výročie narodenia

Profily jubilujúcich autorov

GABRIELA FUTOVÁ

50. výročie narodenia
autorka literatúry pre deti a mládež

Gabriela Futová sa narodila 23. februára 1971 v Prešove. Po absolvovaní gymnaziálnych štúdií v Prešove (1985 – 1989) pokračovala v štúdiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor žurnalistika (1989 – 1993). Po ukončení štúdia pracovala v administratíve a od roku 2002 pracuje ako metodička pre prácu s deťmi a mládežou v Knižnici Pavla Országha

Hviezdoslava v Prešove. Je aj vedúcou pracovnej skupiny so zameraním na prácu s deťmi a mládežou zriadenej Slovenskou národnou knižnicou v Martine.

Gabriela Futová o sebe:

„Odmalička som si hovorila, že budem spisovateľkou, ale nepočítala som s tým, že sa budem venovať detskej literatúre. Písanie ma vždy bavilo, aj preto som išla študovať žurnalistiku, no zistila som, že novinárčina nie je pre mňa to pravé. Na materskej dovolenke som vymyslela príbeh pre deti. V tom čase ešte nebol boom čarodejníkov, spomenula som si však na knihu z detstva Malá bosorka od Otfrieda Preusslera, ktorú som milovala. Zrazu som dostala nápad na mamu – tajnú bosorku. Jednoducho urobiť z mamy ježibabku. Potom to už išlo samo. Nepočítala som s tým, že to tak veľmi nadchne čitateľov aj mňa. A už vôbec som nerátala s tým, že mi knihy zmenia život“.

Debutovala prózou pre mladších čitateľov **Moja mama je bosorka** (2000). Príbeh situovala do zdanlivo obyčajnej panelákovvej rodiny a zafantazirovala si v ňom tak, že z matky dvoch detí urobila skutočnú bosorku, ktorá kedysi žila v inom meste a na inej planéte, kým ju jej spoločníčky nevyslali na Zem, aby ukradla živé dieťa. Lenže v bosorke sa prebudili materinské city a nielenže odmietla škodiť ľuďom a vziať im to najcennejšie, čo majú, ale sama zatúžila po dieťati. Pôsobivá je aj jej druhá kniha **Hľadám lepšiu mamu** (2001). Zaoberá sa v nej problémom, keď sa deťom často javia ich vlastní rodičia v horšom svetle ako ich rodičia kamarátov a spolužiakov, až kým na vlastnej koži nepresvedčia, že to, čo majú doma, je to najlepšie. Obidve knižky vyšli aj v Braillovom písme. Veľavravný titul má aj kniha **Nezblázni sa, mamička** (2003), ktorú si rovnako ako tie predchádzajúce môžu prečítať aj rodičia. Už len preto, aby sa na svoje vychovávateľské praktiky pozerali z druhej strany, akoby očami svojich detí a aj preto, aby nestrácali v akejkoľvek situácii zmysel pre humor. Autorka ho preukázala j v knihe **Keby som bola bosorka** (2003). Hovorí o dievčatku, ktoré sa chce stať bosorkou po tom, čo neuspela v princezničkovom kostýme na školskom maškarnom bále. Dobrodružnosť nechýba ani v rozprávke **Ako topánka Anka išla do sveta** (2003),

vytvorenej v rámci literárno-výtvarného projektu a vydanej v slovensko-anglickej jazykovej mutácii. Od debutu v roku 2000 jej takmer každý rok vychádza nová kniha, ostatná v roku 2019 *Čo učky nevidia*. Príbeh o Paľkovi a Števkovi, ktorí sa stanú hrdinami. Ale nebolo to tak odjakživa. Učitelia ich neznášali, lebo veľa vyrušovali. Mamky učiteľky im za to pravidelne čistili žalúdok. No a Medveď, to ako riaditeľ, ich dokonca chcel vylúčiť zo školy. Ešteže si to rozmyslel – škola by prišla o hrdinov a zločinec by možno dodnes behal po slobode...

Futovej tvorba vychádza v ústrety detskej potrebe vzrušujúceho akčného čítania. V rámci napínavého deja autorka zároveň nenápadne orientuje čitateľa v hodnotových reláciách medziľudských vzťahov.

Ocenenia:

Zlatý dukát (Cena čitateľov Knihnice pre mládež mesta Košíc za najčítanejšiu knihu roka 2001) za knihu *Naša mama je bosorka!*

Hlavná cena knižného salónu medzinárodného festivalu Dni karpatského regiónu (2002) za knihu *Naša mama je bosorka!*

Najlepšia kniha jesene 2001 (Bibiana, medzinárodný dom umenia pre deti a Slovenská sekcia IBBY) za knihu *Hľadám lepšiu mamu*

Najlepšia kniha jari 2003 (Bibiana, medzinárodný dom umenia pre deti a Slovenská sekcia IBBY) za knihu *Nezblázni sa, mamička*

Najlepšia kniha jesene 2005 (Bibiana, medzinárodný dom umenia pre deti a Slovenská sekcia IBBY) za knihu *Lepší otec v hrsti ako kamoš na streche*

Cena vydavateľstva Mladé letá za rok 2008 za knihu *Dokonalá Klára*

Najkrajšia detská kniha leta 2013 za knihu *Nejdem a basta!* s ilustráciami **Juraja Balogha**.

Tvorba:

- 2000 – Naša mama je bosorka!
- 2001 – Hľadám lepšiu mamu
- 2002 – Ako čarovná fľaška zachránila Vianoce
- 2003 – Keby som bola bosorka
- 2003 – Nezblázni sa, mamička
- 2003 – Ako topánka Anka do sveta išla
- 2003 – Zubaté trampoty (*divadelná hra*)
- 2004 – Dávaj si pozor na Petra (*rozhlasová hra*)
- 2005 – Lepší otec v hrsti ako kamoš na streche
- 2006 – Rozruch v škole na Kavuličovej ulici
- 2007 – Štyri kosti pre Flipra
- 2008 – Dokonalá Klára
- 2008 – Psia škola kocúra Červenochvosta
- 2008 – Zmätené dvojčky zo slepej uličky (Gabriela Futová ; Roman Brat)
- 2008 – Trapoška : poviedky pre deti [Gabriela Futová...[et.al.]]
- 2009 – Hľadám lepšiu mamu
- 2009 – Izba snov : poviedky pre deti [Gabriela Futová...[et.al.]]
- 2010 – Chlapci padli z višne, dievčatá z jahody (Gabriela Futová ; Roman Brat)
- 2010 – Poškoláci
- 2011 – Brata musíš poslúchať

- 2013 – Nejdem a basta
- 2015 – Nototo a strašidelná škola Elvíry Múdrej
- 2015 – Očko Špehúň : tajný život môjho brata
- 2016 – O Bezvlaske : aby sa všetky deti usmievali
- 2016 – Lebo musím
- 2016 – Môj malý zverinec
- 2018 – Hups, Rups a Šups (Gabriela Futová ; Katarína Škrupová)
- 2019 – Detektív Očko a jeho príbehy
- 2019 – Čo učky nevidia

Zdroj:

Sliacky, Ondrej : Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež. – Bratislava : Literárne informačné centrum , 2005 – 431 s.

www.litcentrum.sk

PETER GLOCKO

75. výročie narodenia

prozaik, autor literatúry pre deti a mládež,
scenárista, dramatik

Peter Glocko sa narodil 2. júna 1946 v Muráni v robotníckej rodine, vyrastal v Partizánskom a po maturite na Strednej priemyselnej škole chemickej v Bratislave pracoval ako robotník v Slovnafte, neskôr ako gumárenský laborant v Partizánskom. V roku 1966 sa stal redaktorom vo vydavateľstve Mladé letá, v rokoch 1969 – 1975 bol redaktorom vo vydavateľstve Osveta v Martine, od roku 1975 pracoval ako redaktor vo vydavateľstve Smena a potom od roku 1986 vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ. Zomrel 26. júna 2019 v Bratislave.

Svoje prvé diela publikoval od roku 1964 v časopisoch Mladá tvorba, Romboid, Slovenské pohľady, ale tiež v časopisoch pre mládež Kamarát a ďalších. Jeho knižný debut *Šťastenka* (1970) je súborom literárne spracovaných ľudových rozprávok a povestí z oblasti Zamaguria. Zozbieral ich Viktor Majerík, s ktorým Glockom spolupracoval aj na knihe *Vodníkove zlaté kačky* (1975). Vlastné autorské rozprávky vydal v knihách *Ako kominárik svetom putoval* (1974) či *O klobúku, ktorý nechcel čarovať* (1980).

Glockova prozaická tvorba zahŕňa dva základné okruhy: modernú autorskú rozprávku a historické a psychologické romány pre mládež. V rozprávkovej tvorbe vychádzal z ľudových povestí, ktoré pretvoril do podoby modernej rozprávky. Súčasne s tvorivou adaptáciou ľudovej rozprávky rozvíjal aj tvorbu psychologického a dobrodružného románu. V románoch pre mládež *Ruža pre Jula Verna* (1986) a *Tomáš a lúpežní rytieri* (1987) alebo *Za kameňom mudrcov* (1987), *Ja sa prázdnin nebojím* (1988), *Robinson a dedo Milionár* (1990), *Prešporské čary pána Christiana* (2004) používa funkčné prelínanie žánrov: prázdninového románu, historicko-dobrodružného románu, literatúry faktu atď.

Ako scenárista sa podpísal pod filmové rozprávky Martina Ťapáka *Putovanie do San Jaga* (1973), *Plavčík a Vratko* (1981) či *Popolvár najväčší na svete* (1982). Podľa jeho predlohy vznikol animovaný seriál *Pieseň o Muráni* (1974) a *Vodník Rybka a figliar Šupka* (1985).

V literatúre pre dospelých debutoval autobiograficky ladeným románom o osudoch začínajúceho spisovateľa *Šťastný pán Cyprián* (1980), nasledoval súbor troch noviel *Hĺbka ostrovi* (1982) a zbierka poviedok *Srdcový kráľ* (1984).

Tvorba pre deti:

- 1970 – Šťastenka
- 1970 – Rozprávky zo Zamaguria
- 1971 – Prší, prší dážď, (leporelo)

- 1974 – Ako kominárik svetom putoval
- 1975 – Vodníkove zlaté kačky
- 1980 – O klobúku, ktorý nechcel čarovať
- 1986 – Ruža pre Jula Verna
- 1986 – Devätoro remesiel a desiaty figeľ
- 1987 – Tomáš a lúpežní rytieri
- 1987 – Vodníkova kmotra
- 1988 – Ja sa prázdnin nebojím
- 1988 – Slovenské rozprávky (úpravy rozprávok podľa Pavla Dobšinského)
- 1990 – Robinson a dedo Milionár
- 1992 – Kráľ psov a zázračná krajina
- 1992 – Lietajúci klobúk
- 1993 – Ružová Anička
- 1993 – Nebeská sláva
- 1994 – Zlatovlasý rytier alebo Kráľovič Neviemnič, neznámy rytier v boji
- 1994 – Kominárik
- 2000 – O múdrej Aničke, šalamúnskej hlavičke
- 2001 – Šťastenko a Čierny pán
- 2003 – Tri vety pre ošpedalské siroty
- 2004 – Prešporské čary pána Christiana
- 2005 – Večernica z Dračej jaskyne
- 2006 – Poletíme za dúhou (Ján Beňo, Roman Brat, Peter Glocko)
- 2008 – Rozprávky z čarovnej záhrady
- 2008 – O troch perách z veterného draka
- 2011 – Kráľ psov
- 2011 – Tomáš a lúpežní rytieri alebo Tajomstvo kameňa mudrcov
- 2015 – Kráľ hadov strážca pokladov (Viktor Majerík, Peter Glocko)
- 2018 – Čarovala Anička, šalamúnska hlavička
- 2019 – Kto nosí kominárovi šťastie

Tvorba pre dospelých:

- 1980 – Šťastný pán Cyprián
- 1982 – Hĺbka ostrosti
- 1984 – Srdcový kráľ, zbierka poviedok
- 2004 – Ide dravec tvrdo na vec
- 2006 – Kliatba čierneho anjela alebo Diablov testament
- 2006 – Rozprávkar a rozprávnik

Scenáre:

- 1969 – Smutný lord, scenár k hranému filmu pre deti a mládež
- 1969 – O klobúku, čo nechcel čarovať
- 1975 – Putovanie do San Jaga
- 1974 – Milionár, televízny film
- 1974 – Pieseň o Muráni
- 1975 – Ako kominárik svetom putoval
- 1979 – Hĺbka ostrosti, televízny film
- 1979 – Veľký Mogul, televízny film
- 1979 – Rosný bod, televízny film

- 1981 – Plavčík a Vratko
- 1982 – Popolvár najväčší na svete
- 1985 – Vodník Rybka a figliar Šupka
- 1992 – Ružová Anička
- 1993 – Chudobných rodičov syn
- 1994 – O Jankovi zlatom kľučiarov

Ocenenia:

Cena vydavateľstva Mladé letá za knihu *Ruža pre Jula Verna* (1986)

Prémia v rámci XII. Európskej ceny za literatúru pre deti Pier Paolo Vergeno (1989) za knihu *Ja sa prázdnin nebojím*

Zápis na Honour list IBBY (1990) za knihu *Ja sa prázdnin nebojím*

Trojruža (1995) – cena Slovenskej sekcie IBBY za celoživotnú tvorbu pre deti a mládež

Pocta Pavla Dobšinského (1996)

Zdroj:

Sliacky, Ondrej : Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež. – Bratislava : Literárne informačné centrum , 2005 – 431 s.

www.litcentrum.sk

Finančná podpora z verejných zdrojov poskytovaných Fondom na podporu umenia za rok 2020

Štruktúra podpornej činnosti: Program 5 – Pamäťové a fondové inštitúcie

5.1.1 – Komplexná infraštruktúra knižníc

5.1.2 – Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra

Uvedené podprogramy boli v tomto roku počas pandémie COVID-19 stopnuté, nebola zverejnená výzva pre žiadateľov

5.1.3 – Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc

5.1.4 – Akvizícia knižníc

Podporené knižnice z podprogramov 5.1.3 a 5.1.4

5.1.3 – Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc	
okres NITRA	Schválená dotácia v €:
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	2 000.-
Názov projektu: Aktívni seniori v knižnici	
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	1 500.-
Názov projektu: Autorské čítania v knižnici	
Nová Ves nad Žitavou	1 500.-
Názov projektu: Predstavujeme Vám ...	

okres ŠAĽA	Schválená dotácia v €:
MsK ŠAĽA	3 000.-
Názov projektu: Cena a Esej Jána Johanidesa	

5.1.4 – Akvizícia knižníc

okres NITRA	Schválená dotácia v €:
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	20 000.-
Názov projektu: Čítanie sú otvorené dvere do čarovného sveta	
MsK VRÁBLE	4 500.-
Názov projektu: Nové knihy pre nových čitateľov	
ObK Cabaj-Čápor	2 000.-
Názov projektu: Kniha je môj priateľ	
ObK Jelenec	2 000.-
Názov projektu: Nové knihy pre našu knižnicu	
ObK Mojmírovce	2 000,-
Názov projektu: Kniha ako balzam pre dušu	
ObK Nová Ves nad Žitavou	1 000.-
Názov projektu: Akvizícia Obecnej knižnice 2020	
ObK Vinodol	1 000.-
Názov projektu: Kniha – najlepší spoločník	

okres ŠAĽA	Schválená dotácia v €:
MsK ŠAĽA	3 500.-
Názov projektu: Police plné kníh	
ObK Močenok	1 500.-
Názov projektu: Kniha studnica múdrosti a relaxu	
ObK Trnovec nad Váhom	2 000.-
Názov projektu: Knihy sú pre ľudí tým, čím sú pre vtákov krídla	

okres ZLATÉ MORAVCE	Schválená dotácia v €:
MsK ZLATÉ MORAVCE	6 000.-
Názov projektu: Kniha – priateľka našej fantázie	

ObK Topoľčianky	2 000.-
Názov projektu: Akvizícia knižničného fondu Obecnej knižnice Topoľčianky	
ObK Machulince	2 000.-
Názov projektu: Nákup knižničného fondu pre Obecnú knižnicu Machulince v roku 2020	
ObK Skýcov	2 000.-
Názov projektu: Akvizícia knižného fondu	
ObK Slepčany	1 500.-
Názov projektu: Akvizícia knižnice 2020	
ObK Žitavany	1 200,-
Názov projektu: Akvizícia knižničného fondu Obecnej knižnice Žitavany	

Podporené projekty Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia za rok 2020

Program: 5 Pamäťové a fondové inštitúcie

Podprogram: 5.1.4 Akvizícia knižníc

Názov projektu: **Čítanie sú otvorené dvere do čarovného sveta**

Suma: 20 000,- €

Program: 5 Pamäťové a fondové inštitúcie

Podprogram: 5.1.3 Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc

Názov projektu: **Autorské čítania v knižnici**

Suma: 1 500,- €

(realizácia projektu sa z dôvodu pandémie COVID-19 presunula na budúci rok v termíne od 1. februára 2021 do 30. 6. 2021)

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre získala v roku 2020 aj dotáciu z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

FOND NA PODPORU KULTÚRY NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre získala mimorozpočtové finančné prostriedky na nasledovný projekt:

Program: Interkultúrny dialóg a porozumenie

Podprogram: 4.1 Projekty zamerané na podporu vzájomného porozumenia a zblížovania medzi národnostnou väčšinou a menšinami ako aj medzi národnostnými menšinami navzájom prostredníctvom identifikácie a spoznávania spoločných kultúrnych, umeleckých a vedeckých hodnôt a tradícií

Názov projektu: **Deň slovanskej kultúry v knižnici**

Suma: 1 000,00 €

Deň
slovanskej
kultúry
v knižnici

Podujatie realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

Zriaďovateľom knižnice je Nitriansky samosprávny kraj

Modernizácia a inovácia Mestskej knižnice vo Vrábľoch

Mestská knižnica vo Vrábľoch je verejnou knižnicou a jej zriaďovateľom je mesto Vrábľa. Knižnica poskytuje svoje služby už 97 rokov a jej dlhodobá existencia nás zaväzuje v snahe o rozvoj a zlepšenie činnosti knižnice.

nový výpožičný pult na detskom oddelení

Mestská knižnica vo Vrábľoch ponúka svoje služby nielen obyvateľom Vrábľov, ale aj občanov okolitých obcí. Je preto dôležité, aby aj jej technický stav a zariadenie bolo na takej úrovni, aby sa prichádzajúci čitatelia cítili komfortne a príjemne v priestoroch knižnice. Preto sme pristúpili k rekonštrukčným prácam budovy a interiéru. Začiatkom roku 2020 sa z mestského rozpočtu vykonala rozsiahla oprava zatekajúcej strechy, ako aj výmena strešných okien na budove knižnice. Osvetlenie na oddeleniach dospelých i detí bolo nevyhovujúce a tak v rámci znižovania energetickej náročnosti budovy mesto prefinancovalo zníženie stropov, ako aj výmeny svietidiel za moderné úsporné LED svietidlá na oboch oddeleniach. Výrazne sa tak zlepšili svetelno-technické podmienky na oboch oddeleniach. Výmenu zádveria sme zrealizovali počas leta.

Znižovaný strop a nové svietidlá

Vzhľadom na dobrú spoluprácu Mestskej knižnice vo Vrábľoch s mestskými MŠ a ZŠ bolo nevyhnutné investovať do rekonštrukcie detského oddelenia, aby priestory boli pre deti atraktívne a aby tu trávili viac času, ako len čas nevyhnutný na požičanie kníh. Keďže rok 2020 je poznačený pandemiou šírenia koronavírusu, čo sa premietlo i do poklesu príjmov mesta, získali sme sponzorov, ktorí nám prispeli na zriadenie detského kútika pre našich najmenších, ako aj na ďalšie vybavenie detského oddelenia.

Regály, výpožičný pult a vymaľovanie sme zrealizovali z rozpočtu mesta.

Nezabudli sme ani na sociálne zázemie našich pracovníčok a vymenili sme zariadenie kuchynky opäť vďaka sponzorom a mestu Vráble.

Od začiatku roka 2020 sme zriadili facebookovú stránku, kde pravidelne informujeme o všetkých novinkách, podujatiach a činnosti knižnice. Najohrozenejšou skupinou počas pandémie sú seniori a preto sme začali poskytovať od apríla novú službu pre seniorov – Objednávka kníh cez telefón s donáškou priamo domov.

nový detský kútik

nový detský kútik
pre najmenších čitateľov

nové regály

Káva, čaj, či horúca čokoláda z automatu pomôže našim čitateľom „spomaliť“ pri časopisoch, krížovkách alebo relaxačných omaľovánkach, hlavne v jesenných a zimných mesiacoch. Rok 2020 bol neľahký a komplikovaný z dôvodu pandémie COVID – 19 pre všetky kultúrne inštitúcie. Väčšina pripravovaných akcií a podujatí sme museli zrušiť, ale čas sme využili na vylepšovanie a skvalitňovanie našich služieb. Vymenili sme všetky rozradňovače, označenie kníh, tabuľky na jednotlivé druhy literatúry, čo určite prispeje k prehľadnosti nášho knižného fondu a lepšej orientácii našich čitateľov.

Všetky zmeny a inovácie smerujú k jednému cieľu a to, aby naša knižnica nebola len miestom pre knihy, ale hlavne miestom pre našich čitateľov.

*Ing. Marta Danková
vedúca Mestskej knižnice vo Vrábľoch*

Foto: Archív Mestskej knižnice vo Vrábľoch

Základný knihovnícky kurz v čase pandémie COVID-19

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre každý rok organizuje pre nových knihovníkov obecných knižníc okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce *Základný knihovnícky kurz*. V tomto roku sa uskutočnil 25. augusta 2020 za prísnych bezpečnostných a hygienických opatrení.

Prítomných na knihovníckom školení privítala Ing. Adriany Šutková (poverená riadením krajskej knižnice). Základný knihovnícky kurz opäť viedla vedúca oddelenia metodiky, bibliografie a koordinácie Mgr. Mária Beláňová a metodička Mária Rezáková.

Cieľom základného knihovníckeho kurzu bolo oboznámiť knihovníkov s knihovníckou legislatívou a so základmi knihovníckej práce – stavanie knižného fondu, nákup, evidencia a vyradovanie knižničného fondu, revízia KF, výpožičný proces, práca s čitateľom, kolektívne podujatia, podpora knižníc prostredníctvom Fondu na podporu umenia alebo iných grantových systémov a iné.

Mgr. Mária Beláňová
krajská knižnica

Foto: Archív Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre

Štandardy verejných knižníc

Ministerstvo kultúry SR v nadväznosti na zákon č. 126/2015 Z. z. o knižniciach vydalo **Metodické usmernenie MK SR č. MK-4315/2020-110/11107 z 21. júla 2020 na určenie štandardov pre verejné knižnice**. Slúži na zabezpečenie podmienok kvalitného poskytovania knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc: samosprávnymi krajmi, mestami a obcami, alebo inými právnickými osobami. Metodické usmernenie nadobudlo platnosť od 1. septembra 2020.

Plné znenie metodického usmernenia si môžete prezrieť na webovej stránke MK SR: https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2019/12/standard-pre-verejne-kniznice_01092020.pdf

Výber najdôležitejších článkov metodického usmernenia pre mestské a obecné knižnice:

Článok 3

Umiestnenie knižnice v obci

Verejná knižnica by mala byť zreteľne označená a ľahko dostupná pešo, miestnou hromadnou dopravou alebo osobným automobilom.

Článok 4

Priestory knižnice určené pre používateľov

Verejná knižnica by mala:

- 1/ zabezpečiť vhodné priestory a interiérové vybavenie pre knižnicu primerané veľkosti jej knižničného fondu a rozsahu poskytovaných knižnično-informačných služieb,
- 2/ zabezpečiť ľahký prístup všetkým používateľom knižnice, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením,
- 3/ mať knižničný fond umiestnený v otvorených knižničných regáloch, primerane osvetlený a v takej výške, aby bol ľahko dostupný používateľom knižnice,
- 4/ mať nábytok v detskom oddelení primeranej veľkosti,
- 5/ mať priestory knižnice vo všetkých smeroch flexibilné (vrátane interiérového vybavenia), ktoré by mali umožniť prispôbenie rýchlo sa meniacim informačným technológiám a nárokom na knižnično-informačné služby,
- 6/ mať zasadáciu miestnosť na stretávanie sa väčších aj menších spoločenských skupín, ktoré by mali mať samostatný prístup k toaletám i samostatný vchod, aby sa mohli stretnutia konať aj vtedy, keď je knižnica zatvorená.

V menších knižniciach by mali byť nápojové a potravinové automaty, vo väčších knižniciach by mala byť aj kaviareň pre verejnosť a letná čítareň.

INDIKÁTOR: Knižnica má k dispozícii najmenej 60 m² na 1 000 obyvateľov obce alebo spádovej oblasti. V obciach do 1 000 obyvateľov sa tento indikátor použije v primeranom

rozsahu tak, aby boli zabezpečené všetky funkcie knižnice. (Určená plocha nezahŕňa uzavreté skladisko, schodisko, vstupné priestory, sociálne zariadenia a pod.)

Článok 5

Prevádzkový čas knižnice pre verejnosť

Služby verejnej knižnice by mali byť dostupné všetkým členom komunity. To si vyžaduje vhodný prevádzkový čas pre používateľov. Podľa situácie v mieste sídla knižnice je vhodné určiť prevádzkový čas v dopoludňajších a popoludňajších hodinách, rovnako aj v sobotu a v nedeľu.

Pracovný čas knihovníka v obciach do 1 000 obyvateľov by mal byť orientačne o jednu tretinu dlhší ako prevádzkový čas knižnice (otvorenej pre verejnosť).

INDIKÁTOR: Počet prevádzkových hodín pre verejnosť týždenne

Počet obyvateľov sídla knižnice	Odporúčaná hodnota počtu prevádzkových hodín týždenne
Do 500	3 – 5
501 – 1000	5 – 8
1001 – 2000	8 – 10
2001 – 3000	10 – 20
3001 – 5000	20 – 30
5001 – 10 000	30 – 40
10 001 – 20 000	40 – 45
20 001 – 40 000	45 – 50
40 001 a viac	50 a viac

Článok 6

Budovanie knižničného fondu a informačných zdrojov

Knižničný fond je potrebné priebežne dopĺňať, aby používatelia mali k dispozícii nový, resp. aktuálny knižničný fond. Verejná knižnica by mala poskytovať široký výber knižničného fondu na rôznych druhoch nosičov a v dostatočnom množstve, aby tak uspokojila potreby a záujmy používateľov. Knižničné fondy sú základom na poskytovanie kvalitných knižnično-informačných služieb verejnej knižnice. Knižničný fond musí zohľadňovať potreby miestnej komunity a nesmie podliehať ideologickej, politickej ani náboženskej cenzúre ani komerčnému vplyvu alebo inému vplyvu.

Rozsiahly knižničný fond vyjadrený počtom knižničných jednotiek nie je zárukou kvality.

INDIKÁTOR: Priemerná suma na nákup knižničných jednotiek na 1 obyvateľa v eurách v kalendárnom roku

Odporúčaná suma na nákup knižničných jednotiek na 1 obyvateľa v eurách v kalendárnom roku	
OBEČNÉ KNIŽNICE	MESTSKÉ A REGIONÁLNE KNIŽNICE
0,80 €	1,00 €

Článok 7

Študijné miesta a miesta na oddych

Verejné knižnice by mali vo svojich priestoroch zabezpečiť:

- 1/ pohodlné miesto na štúdium a čítanie,
- 2/ miesto na stretávanie sa skupín rôznych veľkostí,
- 3/ priestor na sedenie pre dospelých, detských a mladistvých používateľov, slúžiaci na oddychové čítanie, skupinovú prácu alebo na prácu vo dvojici; na tieto činnosti by mali byť vyhradené osobitné zóny alebo tiché študovne,
- 4/ oddychové zóny s pohodlným sedením.

INDIKÁTOR: Počet pokojných miest na štúdium a čítanie na jednu knižnicu.

Počet miest na oddych si knižnica volí podľa potreby a požiadaviek svojich používateľov.

Počet obyvateľov sídla knižnice	Odporúčaná hodnota počtu pokojných miest na štúdium a čítanie
Do 500	3
501 – 1000	7
1001 – 2000	10
2001 – 3000	15
3001 – 5000	20
5001 – 10 000	30
10 001 – 20 000	50
20 001 – 40 000	70
40 001 a viac	100 a viac

Článok 8

Prístup k internetu a informačným technológiám

Verejná knižnica by mala:

- 1/ umožniť prístup na internet prostredníctvom internetového pripojenia na počítačoch inštalovaných v priestoroch knižnice a Wi-Fi pripojenia s cieľom využiť vlastné prenosné zariadenia používateľov,
- 2/ poskytovať verejnosti neobmedzený prístup k elektronickým informáciám a informačným zdrojom prostredníctvom internetu,
- 3/ zriadiť aspoň jednu verejne prístupnú pracovnú stanicu s internetom a tlačiarňou, ktorú súčasne nevyužíva personál knižnice,
- 4/ byť verejnou elektronickou vstupnou bránou k digitálnym informáciám a pomáhať občanom preklenúť tzv. „digitálnu priepasť“,
- 5/ poskytnúť svojim používateľom primerané množstvo elektrických zásuviek určených na napájanie alebo dobíjanie ich vlastného technického vybavenia (notebooky, smartfóny, tablety a pod.),
- 6/ priebežne dopĺňať a obnovovať technické a softvérové vybavenie knižnice.

INDIKÁTOR: *Počet verejne prístupných staníc s pripojením na internet (pokiaľ knižnica ponúka pripojenie na internet prostredníctvom Wi-Fi pripojenia, počet verejne prístupných staníc je možné znížiť, nie však zrušiť).*

Počet obyvateľov sídla knižnice	Odporúčaná hodnota počtu počítačových staníc s pripojením na internet	Odporúčaná hodnota počtu počítačových staníc s pripojením na internet, ak má knižnica súčasne pripojenie na Wi-Fi
1 – 2000	1	1
2001 – 3000	2	1
3001 – 5000	3	2
5001 – 10 000	4	2
10 001 – 20 000	6	3
20 001 – 40 000	10	5
40 001 – 60 000	15	8
60 001 a viac	20 a viac	10 a viac

Článok 9

Webové sídlo knižnice a prezentácia na sociálnych sieťach

Webové sídlo verejnej knižnice musí spĺňať kritéria Zákona 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu číslo 78/2020 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy – najmä štandardy prístupnosti a funkčnosti webových sídel.

Webové sídlo verejnej knižnice by malo obsahovať minimálne tieto údaje:

- 1/ názov a sídlo knižnice,
- 2/ kontaktné údaje,
- 3/ názov zriaďovateľa/prevádzkovateľa,
- 4/ stručnú charakteristiku knižnice,
- 5/ organizačné členenie knižnice,
- 6/ prevádzkový čas,
- 7/ základné dokumenty upravujúce činnosť knižnice,
- 8/ knižničný a výpožičný poriadok,
- 9/ prehľad ponúkaných služieb
- 10/ cenník služieb,
- 11/ aktuálnu ponuku aktivít.

Webové sídlo verejnej knižnice by malo využívať protokol HTTPS, ktorý zaisťuje autentifikáciu a dôvernosť prenášaných dát. Odporúčanými sú odkazy na: webový portál Slovenskej národnej knižnice, súborný katalóg knižníc Slovenskej knižnice, webovú stránku Infolib alebo na celonárodný portál služby Spýtajte sa knižnice.

INDIKÁTOR: *Dostupnosť informácií o verejnej knižnici a jej službách je zabezpečená prostredníctvom webovej stránky knižnice (alebo v prípade malých knižníc prostredníctvom webovej stránky svojho zriaďovateľa) a pomocou sociálnych sietí online.*

Článok 10

Elektronický katalóg knižnice (OPAC)

Katalóg knižnice by mal byť prístupný verejnosti online, aby používateľ knižnice mohol využívať služby aj z domu a mimo otváracích hodín.

Katalóg verejnej knižnice je základným nástrojom knižnice na sprístupnenie knižničného fondu a umožňuje používateľom vyhľadávanie a využívanie knižničného fondu a služieb knižnice pomocou vzdialeného prístupu.

Na sprístupnenie svojho fondu prostredníctvom online katalógu môžu malé knižnice využiť projekt KIS MaSK od Slovenskej národnej knižnice alebo môžu využiť knižnično-informačný program BibLib, ktorý ponúka firma SVOP, spol. s r.o.

INDIKÁTOR: *Knižnice, ktoré pôsobia v obciach s viac ako 1 000 obyvateľmi, poskytujú online elektronický katalóg knižnice.*

Článok 11

Personálne zabezpečenie knižnice

Knihovník je mimoriadne dôležitým prvkom v prevádzke verejnej knižnice. Odborné vzdelanie a ďalšie vzdelávanie knihovníkov je nevyhnutné na poskytovanie primeraných služieb. Knižnica by mala mať taký počet zamestnancov, aby mohla počas celej prevádzky zabezpečovať všetky svoje úlohy.

Faktory ovplyvňujúce počet zamestnancov v knižnici:

- 1/ rozsah prevádzkového času pre verejnosť,
- 2/ rozsah knižničného fondu a jeho usporiadanie,
- 3/ počet budov alebo pobočiek knižnice a ich veľkosť,
- 4/ organizačná štruktúra
- 5/ rozsah služieb a stupeň ich využitia,
- 6/ služby poskytované mimo priestorov knižnice,
- 7/ počet používateľov,
- 8/ nutnosť zamestnať špecialistov,
- 9/ množstvo usporiadaných kultúrnych, vzdelávacích a komunitných aktivít,
- 10/ finančné prostriedky.

Článok 12

Kvalifikácia a vzdelávanie zamestnancov knižnice

Odborné knižničné činnosti verejnej knižnice by mal zabezpečovať odborný zamestnanec knižnice, ktorý má osobitnú odbornú spôsobilosť. Osobitná odborná spôsobilosť je súhrn teoretických vedomostí, znalostí odborných štandardov, procesov a všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich činnosť knižnice. Kvalifikovaný knihovník navrhuje, plánuje, organizuje, zavádza, riadi a vyhodnocuje knižničné a informačné služby a systémy zamerané na uspokojovanie potrieb používateľov knižnice.

Aby zamestnanci verejných knižníc nestratili kontakt s najnovšími trendmi vo svojom odbore, musia udržiavať svoj ďalší profesionálny rozvoj prostredníctvom formálneho aj neformálneho vzdelávania pre zamestnancov všetkých kategórií, zamestnaných na plný aj čiastočný úväzok. Odborný a podporný personál by mal pri nástupe do zamestnania absolvovať úvodné školenie, aby sa oboznámil s poslaním a funkciami verejnej knižnice a s podmienkami, v ktorých pôsobí.

Finančné prostriedky na školenia by sa mali zabezpečiť vyčlenením určitého percentuálneho podielu z celkového rozpočtu knižnice. Odporúča sa, aby sa ročne z celkového rozpočtu knižnice vyčlenilo na školenia 0,5 – 1 % finančných prostriedkov.

Do počtu vzdelávacích hodín na jedného zamestnanca knižnice sa zahŕňajú aj iné školenia ako sú len knihovnícke (napr. BOZP a pod.).

INDIKÁTOR: *Ďalšiemu odbornému vzdelávaniu je ročne na 1 zamestnanca venované minimálne 40 pracovných hodín. Zamestnanci pôsobiaci v knižniciach s rozsahom prevádzkového času menším ako 20 prevádzkových hodín týždenne absolvujú ďalšie odborné vzdelávanie ročne v rozsahu najmenej 8 pracovných hodín.*

Článok 13

Meranie spokojnosti používateľov knižnice

Meranie spokojnosti používateľov verejnej knižnice je základným nástrojom na získanie spätnej väzby. Pomáha prevádzkovateľovi knižnice pri rozhodovaní o zlepšovaní činnosti a rozvoji knižnice. Umožňuje zbierať informácie o očakávaných potrebách a očakávaníach používateľov knižnice.

INDIKÁTOR: *Spokojnosť používateľov knižnice nad 15 rokov: viac ako 90 % používateľov hodnotí služby knižnice ako dobré alebo veľmi dobré, pričom škála na hodnotenie spokojnosti s knižničnými službami je nasledovná:*

veľmi dobré — dobré — primerané — zlé — veľmi zlé

INDIKÁTOR: *Spokojnosť používateľov knižnice do 15 rokov: viac ako 75 % používateľov hodnotí služby knižnice ako dobré, pričom škála na hodnotenie spokojnosti s knižničnými službami je nasledovná:*

dobré — primerané — zlé

Článok 14

Vzdelávacie, kultúrne a komunitné podujatia verejných knižníc

Dôležitou úlohou verejnej knižnice je jej zameranie sa na kultúrny a umelecký rozvoj a na formovanie a upevňovanie kultúrnej identity danej komunity obce (mesta). Knižnica by mala partnerskou spoluprácou s príslušnými miestnymi a regionálnymi organizáciami poskytovať priestory na kultúrne aktivity a mala by organizovať kultúrne, vzdelávacie a komunitné programy. Verejná knižnica by mala poskytovať širokú škálu materiálov na podporu vzdelávania a sprístupňovať informácie širokej verejnosti s cieľom prinášať ekonomické a sociálne výhody jednotlivcom i celej komunite. Knižnica by mala organizovať aktivity a podujatia podporujúce čítanie a rozvoj zručností potrebných na dosiahnutie informačnej gramotnosti. Je dôležité, aby verejné knižnice spracovali analýzu potrieb miestnej komunity a premenili knižnicu na miesto neformálneho celoživotného vzdelávania, miesto stretávania sa, podpory, kreativity a komunitnej spolupráce.

INDIKÁTOR: Počet vzdelávacích, kultúrnych a komunitných podujatí knižnice

Počet obyvateľov sídla knižnice	Odporúčaný počet vzdelávacích, kultúrnych a komunitných podujatí knižnice
Do 500	4
501 – 1000	6
1001 – 2000	8
2001 – 3000	20
3001 – 5000	50
5001 – 10 000	150
10 001 – 20 000	300
20 001 – 40 000	500
40 001 a viac	700

Článok 15

Percento používateľov z počtu obyvateľov

Verejná knižnica je miestnym strediskom informácií, ktoré sprístupňuje informačné zdroje svojim používateľom. Rozsah a kvalita služieb verejnej knižnice by mali zodpovedať čo najširšiemu spektru obyvateľov obce.

Získať priazeň používateľov je možné viacerými spôsobmi:

- 1/ každoročným verejným stretnutím s používateľmi, na ktorom vedenie knižnice podá správu o činnosti a dosiahnutých výsledkoch s použitím štatistických údajov a predstaví pripravované aktivity knižnice v nasledujúcom období,
- 2/ propagáciou služieb a zverejňovaním informácií rôznymi spôsobmi a všetkými dostupnými prostriedkami (označenie budovy knižnice, letáky, marketingové programy, webové sídlo a sociálne siete), pri propagácii je dôležitý plán propagácie,
- 3/ reagovanie na požiadavky verejnosti – knižnica by mala upriamiť pozornosť na miestnu komunitu a zamerať sa na témy a aktivity, o ktoré sa jej členovia zaujímajú,
- 4/ zakladaním združení a spoločností priateľov knižnice,
- 5/ spoluprácou so zástupcami miestnej komunity s cieľom podpory ich významných iniciatív,
- 6/ nadväzovaním kontaktov a vzťahov s komunitnými skupinami,

- 7/ spoluprácou so skupinami, ktoré sú ochotné vystupovať v mene knižnice s cieľom podpory knižničných služieb a ich ďalšieho rozvoja,
 8/ účasťou zamestnancov knižnice na aktivitách, ktorých cieľom je zvyšovať povedomie o význame knižničných služieb.

INDIKÁTOR: *Percento používateľov z počtu obyvateľov*

Počet obyvateľov sídla knižnice	Odporúčaná hodnota pre mestské a obecné knižnice (v %)	Odporúčaná hodnota pre regionálne knižnice (v %)
1 – 2000	8	-
2001 – 3000	10	-
3001 – 5000	12	-
5001 – 10 000	12	15
10 001 – 20 000	13	15
20 001 – 40 000	13	15
40 001 – 60 000	11	15
60 001 – 100 000	8	13
100000 a viac	6	6

Článok 16

Vyhodnocovanie plnenia štandardu knižničných služieb

Vyhodnocovanie plnenia štandardu knižnično-informačných služieb sa realizuje:

- 1/ prevádzkovateľom knižnice na miestnej úrovni,
- 2/ na regionálnej úrovni príslušnou regionálnou knižnicou,
- 3/ na krajskej úrovni príslušnou regionálnou knižnicou s krajskou pôsobnosťou,
- 4/ na celoštátnej úrovni Slovenskou národnou knižnicou.

Vyhodnocovanie plnenia štandardov verejných knižníc vychádza zo štatistického zisťovania, ktoré sa realizuje pomocou štatistického výkazu Ročný výkaz o knižnici KULT (MK SR) 10-01.

Regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou a Slovenská národná knižnica uverejní najmenej jedenkrát za dva roky prostredníctvom internetu výsledky vyhodnotenia plnenia štandardov verejnými knižnicami SR.

V prípade objektívnej potreby budú indikátory štandardov prehodnotené najneskôr po uplynutí piatich rokov. Indikátory štandardov budú porovnané so skutočným stavom sledovaných ukazovateľov v knižničnej praxi, a to na krajskej úrovni regionálnou knižnicou s krajskou pôsobnosťou a na celoštátnej úrovni Slovenskou národnou knižnicou.

Zdroj: <https://www.culture.gov.sk>

Štandard pre dobrý knižničný fond

Slovenská národná knižnica v nadväznosti na Zákon č. 126/2015 Z. z. o knižniciach vydala v tomto roku metodický pokyn k vymedzeniu štandardu doplňovania a aktualizácie knižničného fondu pre knižnice zriaďované/prevádzkované obcami, mestami alebo samosprávnymi krajmi na území Slovenskej republiky. Štandard pre dobrý knižničný fond vychádza zo Standardu pro dobrý knihovní fond České republiky, vydaného Knihovním institutem Národní knihovny Praha v roku 2019 s aplikáciou na slovenskú legislatívu a slovenské knižničné prostredie, zo všeobecných princípov medzinárodných odporúčaní vydaných Medzinárodným združením knižničných asociácií (IFLA) Smernica IFLA pre služby verejných knižníc (2010), Smernica IFLA pre knižničné služby pre mládež (2008) a Smernice pre služby detských knižníc (2003).

Štandard pre dobrý knižničný fond bol schválený vedením Slovenskej národnej knižnice dňa 7. septembra 2020.

Cieľom štandardu pre dobrý knižničný fond je stanovenie odporúčajúcich parametrov pre optimálny rozsah, obsah a kvalitu knižničného fondu v knižniciach zriaďovaných /prevádzkovaných/ obcami, mestami alebo samosprávnymi krajmi. Tieto knižnice tvoria základnú infraštruktúru, ktorá používateľom zabezpečuje dostupnosť verejných knižnično-informačných služieb. Štandard je určený predovšetkým knižniciam pôsobiacich v obciach a mestách do 40 000 obyvateľov. Knižnice vo väčších sídelných mestách použijú uvedené odporúčania primerane, s prihliadnutím na aktuálne zameranie knižnice a na požiadavky a potreby daného mesta. Štandard vymedzuje základné parametre pre budovanie knižničného fondu z hľadiska jeho objemu, obsahu a finančného zabezpečenia. Poskytuje návod na uskutočnenie priebežnej, pravidelnej a mimoriadnej aktualizácie knižničného fondu.

Štandard je nástrojom pre knižnicu a jej prevádzkovateľa/zriaďovateľa pri stanovení a plánovaní optimálnej výšky finančnej čiastky na nákup knižničného fondu s cieľom efektívneho využitia finančných prostriedkov z verejného rozpočtu.

Plné znenie štandardu pre dobrý knižničný fond si môžete prezrieť na webovej stránke Slovenskej národnej knižnice v Martine:

https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Standard_pre_dobry_kniznicny_fond.pdf

Zdroj: <https://www.snk.sk>

Cena ministra kultúry

Od 1. 12. 2020 nadobudol platnosť nový
Štatút Ceny ministra kultúry Slovenskej republiky.

Ministerstvo kultúry udeľovalo rôzne ceny a tituly podľa jednotlivých oblastí jeho pôsobnosti. Z dôvodu zvýšenia ich vážnosti sa ministerstvo rozhodlo zreorganizovať ich udeľovanie s platnosťou od roku 2021. Jestvujúce ocenenia - Cena ministra kultúry Slovenskej republiky v oblastiach profesionálneho umenia, súťaž Múzeum roka/Galéria roka, Cena Andreja Kmeťa, **súťaž Knižnica roka** a súťaž Kultúrno-osvetové zariadenie roka – **sa spájajú do jednej Ceny ministra kultúry Slovenskej republiky.**

Sprievodný list, Štatút ceny ministra kultúry, Pravidlá ocenenia Knižnica roka a Formulár návrhu na udelenie ceny ministra nájdete na webovej stránke InfoLib – Portál pre knižničnú a informačnú teóriu a prax:

<http://www.infolib.sk/sk/aktuality/cena-ministra-kultury-informacia-kniznice.html?webjetDmsp=524795>

Zdroj: www.infolib.sk

Slovenská asociácia knižníc odporúča knihy na zimu

Aj na túto zimu pripravila SAK tipy na knihy pre dlhé zimné večery. Novinkou na tomto zozname je rubrika „Tvorivé knihy“, ktorá je určená pre tých šikovných na vyplnenie voľného času v kruhu rodiny.

**SLOVENSKÁ
ASOCIÁCIA
KNIŽNÍC
ODPORÚČA
KNIHY
NA ZIMNÉ
OBDOBIE**

1 Khaled Hosseini A hory odpovedali ozvenou emocionálny román	2 Kubánska skupina Diáspora Žalipský z mrtvého ostrova kubánska próza	3 Vladimír Roy Vpísané do noci poézia	4 Liane Moriarty Deväť neznámych austrálsky román
5 Paul Kalanithi Môj posledný výdych biografický román	6 Angela Marsons Polámané kosti anglický román	7 Leigh Brackett Rhiannonová meč a jiné příběhy sci-fi román	8 Jozef Karika Tma slovenský román
9 Jón Kalman Stefánsson Letné svetlo a potom príde noc islandský román	10 Sebastian Fitzek Sišená hra nemecký román	11 Gustavo Adolfo Bécquer Les duchov svetová beletria	12 Chimamanda Ngozi Adichie Všetci by sme mali byť feminist(k)ami esej
13 Ján Hnizdil Ako sa nestal pacientom populárno-náučná	14 Danielle Steelová Country americký román	15 Edward Bulwer-Lytton Zanoni svetová beletria	16 Mary Ann Shaffer Guernseyská literárna a koláčová spoločnosť americký román
17 Maroš Molnár Gauč alebo šťastie populárno-náučno-sport	18 Julian Sandrel Izba Zázrakov francúzsky román	19 Jo Nesbo Kráľovstvo nórsky román	20 Ondrej Sokol Ako som vozil Nórov slovenský cestopisný príbeh
21 Randall Munroe Čo keby? populárno-náučná	22 Elizabeth Strout Amy a Isabelle americký román	23 Are Kalvo Antiturista nórsky román	24 Laetitia Colombani Víťazky francúzsky román
25 Andy Weir Artemis americký román	26 Lena Andersson Svévole švédsky román	27 Fredrik Backman Obhliadka bytu švédsky román	28 David Baldacci Stuďňa želaní psychologický americký román
29 Mari Jungstedt Nevideny detektívka	30 Sara Pennypacker Lišák Pax americký príbeh	31 Maria Semple Kam si zmizla, Bernadette americký román	32 Charles Martin Keď svrčky plačú americký román
33 Ivan Galambica Zážitky rozvedeného muža humoristická poviedka	34 Martin Agnes - Lugand Šťastní ľudia čítajú a pijú kávu francúzsky román	35 Camilla Läckberg Zlatá klieťka švédsky román	36 Bernard MINIER Údolie triler
37 Georgij Ivanovič Sviridov Jackson zostáva v Rusku fotopis	38 Delphine de Vigan Slová vďaky francúzska novela	39 Cilla a Rolf Björnlindovi Stále vládne mráz švédsky román	40 Alena MORNŠTAJNOVÁ Hana literárny román

DETSKÁ LITERATÚRA

41 Mark Sperring Najkrajší dar na svete rozprávka, vek 3+	42 Michael Engler Vianoce s tetou Jozefínou beletria, vek 3+	43 Jostein Gaarder Vianočné mystérium rozprávka, vek 7+	44 Maja Lunde Snehová sestra beletria, vek 11+
45 Annette Amrhein Sabine Straub Nečakaný vianočný list rozprávka, vek 3+	46 Zuzana Kuglerová Vianočné rozprávky povesti a balady rozprávka, vek 8+	47 Anselm Grün Príbeh Vianoc beletria, vek 5+	48 Charles Dickens Vianočná koleda beletria, vek 12+
49 Zdeněk Miler, Hana Doskočilová Krtko a Vianoce rozprávka, vek 4+	50 Sophie Schoenwald Prituľ si ma! rozprávka, vek 1+	51 Mark Sperring Najkrajší dar na svete rozprávka, vek 3+	52 Annette Amrhein Tajný vianočný hosť rozprávka, vek 3+

TVORIVÉ KNIHY

53 Svojtka&Co. Prípravujeme si Vianoce viac než 80 výtvarných aktivít	54 Sophie Pester Catharina Bruns Tvorivé Vianoce 40 sviatočných nápadov	55 VYDAVATELSTVO EX book Kreatívne sviatky nápady na vianočné a silvestrovské dekorácie a dobroty
---	---	---

Zdroj: <http://sakba.sk/2020/11/20/slovenska-asociacia-kniznic-odporuca-knihy-na-zimu/>

Pavol Rankov laureátom Európskej knihy 2020

V stredu 9. decembra 2020 vyhlásili v Paríži laureáta 14. ročníka ceny Európskej knihy. Stal sa ním **Pavol Rankov za knihu Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)**, ktorá vyšla minulý rok vo vydavateľstve Gaia vo francúzskom preklade Michela Chasteaua a autor ju prezentoval na veľtrhu Livre Paris pri príležitosti nášho čestného hostovania.

Porota každoročne oceňuje diela, vyjadrujúce pozitívnu ideu Európy a zdieľajúce naše spoločné hodnoty. Tento rok ju najviac oslovil Rankovov román ako „vynikajúci príspevok k skúmaniu pamäte a svedomia nielen obyvateľov bývalého východného bloku, ale celej Európy“.

Cenu Európska kniha založil v roku 2007 bývalý šéf Európskej komisie Jacques Delors a porotu v minulosti viedli také mená ako Julian Barnes, alebo Volker Schlöndorff. O laureátovi rozhodujú publicisti z najvýznamnejších európskych médií ako Le Monde, Le Soir, Le Figaro, El País, Politico, Handelsblatt, La Repubblica, alebo Gazeta Wyborcza. V minulosti sa laureátmi stali napríklad Roberto Saviano, Paul Lendvai, alebo Robert Menasse. Cenu si Pavol Rankov prevezme vo februári 2021 v Bruseli.

Zdroj: <https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/medialny-servis/aktuality-ministerstva-kultury/pavol-rankov-laureatom-europskej-knihy-2020/>

Milí knihovníci,

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre vám praje príjemné prežitie vianočných sviatkov a v novom roku 2021 hlavne veľa zdravia, šťastia a úspechov nielen v práci, ale aj v osobnom živote.

Zostavili: Mgr. Mária Beláňová, Mária Rezáková
Názov: Život knižníc č. 2/2020
Edícia: Regionálny knihovnícky časopis
Vydala: Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
kultúrne zariadenie Nitrianskeho samosprávneho kraja
Zodp. redaktorka: PhDr. Ingrid Meňky, riaditeľka
Ročník: 24
Rok: 2020
Rozsah: 44 s.
Náklad: 30 výtlačkov. Nepredajné. Len pre vnútornú potrebu